

Institut za etnologiju i folkloristiku izdao je, u suradnji s Hrvatskim muzikološkim društvom, zbornik u čast svojega donedavnog djelatnika, etnomuzikologa Jerka Bezića, akademika i profesora. U njemu je članke objavilo trideset dvoje muzikologa, etnomuzikologa i folklorista iz dvanaest zemalja, na tri jezika (hrvatskom, engleskom i njemačkom), uz sažetke na hrvatskom, odnosno engleskom.

Tekstovi su podijeljeni u pet skupina. Prva, kako navode urednice, propituje uporišta, pristupe i osnovne postupke etnomuzikološkog rada. Sadrži tekstove o cjelovitim izdanjima folklorne glazbe u Evropi (O. Elschek), problematici glazbenih stilova (H. Braun), primjeni kompjutera u etnomuzikologiji (A. Elscheková), pitanju vjerodostojnosti etnomuzikoloških zbirki (J. Steszewski), glazbalima u Dalmaciji u 15. stoljeću na osnovi slika manje poznatog onodobnog slikara iz Dalmacije (Z. Blažeković). Prilog o pjevanju u skupinama A. Mauerhofera povezuje tu konkretnu temu s promatranjem općih istraživačkih interesa unutar etnomuzikologije, a I. Zemtsovsky raspravlja o novim koncepcijama terenskog istraživanja. Ovakav "kombinirani" pristup prevladava u čitavome zborniku.

Druga cjelina sadrži radove o povijesti znanstvene misli o tradicijskoj glazbi. Upravo je Bezićev rad bio presudan za stvaranje nove paradigme hrvatske etnomuzikologije, upozorava ovdje G. Marošević. On je, naime, proširio područje rada etnomuzikologije u Hrvatskoj sa seoske glazbe na "sve glazbene pojave koje žive — ili su donedavno živjele — u izravnim kontaktima, u neposrednom komuniciranju relativno malih skupina izvođača i slušatelja", umjesto o *narodnoj* počeo govoriti o *folklornoj* glazbi te putem nastave odgojio niz etnomuzikologa. Bezićevim ranim terenskim radom u austrijskoj pokrajini Koruškoj pozabavio se E. Logar, a u istoj se cjelini zbornika nalaze i tekstovi o rezultatima istraživanja etničkih glazbi u Chicagu (N. Bezić), o ulozi periodike i dnevnog tiska u razvoju hrvatske glazbene historiografije tijekom 19. stoljeća (S. Majer-Bobetko), o skupljačkom radu Ludvíka Kube u Sloveniji krajem 19. stoljeća (Z. Kumer), o poeziji i glazbi u djelu Matija Petra Katančića, hrvatskog franjevačkog erudita s prijelaza 18. na 19. stoljeće (M. Hadžihusejnović-Valašek), ali i tekst R. Davis o tendencijama u tuniskoj znanosti o glazbi. Supostavljanje zadnjih dvaju navedenih tekstova dobar je primjer tematske širine koju pokriva zbornik.

Treća je cjelina posvećena proučavanju pučke religijske glazbe i glazbenim zbivanjima u kontekstu crkvenih blagdana i običaja. I Bezić se, naime, intenzivno bavio crkvenim pučkim pjevanjem, ponajviše glagoljaškim, koje je i tema njegove doktorske disertacije. Tako se I. Špralja bavi glagoljaškom psalmodijom, L. Županović crkvenom glazbom u gradu Šibeniku, a I. Lozica promjenama u shvaćanju tradicije *koledanja*. Uz priloge o hrvatskim tradicijama, cjelinu čine i prilog G. Habenichta o jednoj rumunjskoj zvjezdarskoj (božićno-čestitarskoj) pjesmi te tekst G. Plastina o tradiciji bubnjanja za vrijeme Velikoga tjedna u španjolskoj pokrajini Bajo Aragón. Promatranje iste tematske cjeline u različitim dijelovima svijeta još je, dakle, jedna od karakteristika ovoga zbornika. Širina zahvaćenih zemljopisnih područja najuočljivija je u četvrtoj cjelini, u kojoj autori opisuju starije slojeve tradicija u Jemenu (J. Elsner), Turskoj (U. Reinhard), Mađarskoj (K. Paksa), Bosni i Hercegovini (M. Fulanović-Šošić) te hrvatskom selu Nijemci (I. Ivančan).

Peta se cjelina bavi suvremenim etnomuzikološkim pristupima i novim područjima proučavanja. S. Pettan raspravlja o problemu etnomuzikološkog studija prilagodbe i

Glazba, folklor i kultura, Svećani zbornik za Jerka Bezića = Music, folklore and culture, Essays in honour of Jerko Bezić, ur./eds. Naila Ceribašić, Grozdana Marošević, Institut za etnologiju i folkloristiku - Hrvatsko muzikološko društvo, Zagreb 1999., 470 str.

određivanja prve verzije neke skladbe, na primjeru nekoliko verzija plesa *lambada* u izvođenju Roma na Kosovu, dok se U. Hemetek bavi različitim verzijama romske pjesme *Gelem, gelem*. Cjelinu nastavljaju tekst o orijentalizmima u hrvatskoj vokalnoj lirici dvadesetih i tridesetih godina 20. stoljeća (K. Kos) te prilog o glazbenicima koji su u prvoj polovici stoljeća otišli iz Hrvatske u Palestinu, odnosno Izrael (D. Mihalek). Slijedi članak o promjenama glazbene tradicije u današnjoj Mađarskoj (L. Tari) te o jednom neotradicijskom austrijskom kvintetu koji povezuje folklor i šlagere (M. Weber). Tekstovi dvoje poljskih autora govore o glazbenoj bilingvalnosti, na primjeru Poljaka koji su živjeli u Bosni (P. Dahlig), te o sukobu ideologija među ansamblima mladih koji u Poljskoj na različite načine pokušavaju očuvati tradiciju (A. Czekanowska). U potonjem je tekstu riječ i o političkoj manipulaciji tradicijom te zlorabi folkloru u predizbornim kampanjama. Ova, zaključna cjelina pokazuje različitost interesnih područja suvremenih etnomuzikologa, ali i različitost polazišta (pojedinačne pjesme, ansambli, ideologije) te metodologiju istraživanja.

Završni dio zbornika čine biografija i bibliografija Jerka Bezića te pregled njegove glazbeno-folklorne građe i druge dokumentacije koja se nalazi u Institutu za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu. Zbornik ispunjava nekoliko funkcija: obavještava o radu zaslužnog hrvatskog etnomuzikologa, pruža uvid u rezultate njegova rada te donosi presjek suvremenog bavljenja glazbama, glazbenim procesima i glazbenim kontekstima. Kod ovakvih se zbornika ne može očekivati da će svi (čitatelji) čitati sve, ali mnogi proučavatelji glazbe u njemu će naći zanimljive uvide.

Dina PUHOVSKI

... und sie singen noch immer, Musik der burgenländischen Kroaten = ... još si svenek jaču, Muzika Gradišćanskih Hrvatov, hrsg. von Ursula Hemetek, Hrvatski kulturni i dokumentarni centar = Kroatisches Kultur- und Dokumentationszentrum, Željezno/Eisenstadt 1998., 318 str.

Djelo koje prikazujemo prva je knjiga do sada koja je u cijelosti posvećena samo glazbenoj kulturi Hrvata iz austrijske pokrajine Burgenland (Gradišće).

U svom uvodnom radu "Manjine i tradicijska glazba: Etnička glazba kao nositelj identiteta?" urednica knjige Ursula Hemetek povezuje iskustva svojih vlastitih istraživanja s rezultatima Alice i Oskára Elscheka, M. P. Baumanna i drugih europskih etnomuzikologa. Iz vrlo široko i interdisciplinarno zahvaćene tematike spominjem autorčinu osnovnu podjelu oblika gradišćanskohrvatskih popijevaka: a) regionalne, b) iz regionalnih

dalje razvijene opće gradišćanskohrvatske popijevke i c) gradišćanskohrvatske narodnjačke (*polunarodne, volkstümliche popijevke*) i šlageri (s hrvatskim tekstovima). Zaključno autorica upozorava da je — kako u etnomuzikologiji tako i u istraživanju manjina, pa i u politici — opasno i nedopustivo glazbene pojave odrediti samo prema njihovim etničkim sastavnicama.

"Svjetovnu vokalnu glazbu Gradišćanskih Hrvata" predstavlja i obrazlaže Jelka Zeichmann-Kocsis. Služi se objavljenom građom poznatih zapisivača, gradivom koje je višegodišnjim radom sama prikupila te vrlo vrijednim, a dosad gotovo nepoznatim starijim gradivom iz pedesetih i šezdesetih godina, što ga je prikupio Štefan Kocsis (1930.-), gradišćanskohrvatski glazbenik i skladatelj. Ovdje nije moguće navesti svu raznoliku tematiku ovoga rada, u kojemu autorica uz očigledan oprez izlaže i gradišćanskohrvatska obilježja u oblikovanju melodike, ritma i u načinima izvođenja vokalne glazbe. Pišući o spontanom i o usmjerenom, stručno vođenom i organiziranom pjevanju, autorica je